

Ik heb Eigen Haard, mijn woningbouwvereniging, door middel van twee brieven hiervan op de hoogte gesteld. Ik kreeg een brief terug dat ze nu op de hoogte waren, hiermee rekening zouden houden, de brief naar hun hovenier zouden doorsturen en dat de klimop dus niet gekapt zou worden, hooguit met beleid gesnoeid. Ik was heel blij en dacht hiermee de mussenbroedplaats veilig gesteld te hebben.

Tot ik deze zomer plotseling een kettingzaag hoorde in de tuin. Ik schrok enorm en rende meteen naar buiten, maar het was al te laat; de klimop was helemaal doormidden en kapot gezaagd. Een meter langs de hele onderkant van de muur is weggezaagd, inclusief alle wortels. Ze willen de klimop nu laten afsterven "omdat deze het gebouw vernietigt". Ik ben ontzettend boos, ze hebben dus willens en wetens de mussenkoloniebroedplaats vernietigd, de Flora- en Faunawet overtreden en bedreigde dieren hun woon- en nestplaats ontnomen!

Ik heb meteen Gemeente Amsterdam verwittigd. Zij doen nu alles om vervangende struiken/klimop voor elkaar te krijgen, maar Eigen Haard geeft vooralsnog geen sjoege. De politie is langs geweest en heeft een proces verbaal opgemaakt. Sacha Hansen, beleidsmedewerker Sector Openbare Ruimte en Dierenwelzijn, en Hanna Hirsch, stadsvogelconsulent van de Vogelbescherming waren bij mij, met uitnodiging voor Eigen Haard, om samen om de tafel te gaan zitten voor redding van de mussen. Eigen Haard kwam niet opdagen. Voor zover ik weet is er nog steeds geen oplossing.

Ondertussen is de klimop afgestorven. Huismussen zijn nesttrouw, ouders blijven altijd naar hetzelfde nest terugkomen en de kleintjes gaan na het uitvliegen een nest vlakbij bouwen. In de winter gebruiken de mussen hun nesten ook om in te slapen, als bescherming tegen de kou en bevriezing. Ook is er nu geen beschutting meer voor de roofvogels, daar de bladeren al dood zijn en eraf vallen. Gaai en Sperwer hebben de tijd van hun leven, bijna dagelijks zie en hoor ik wel een gillend musje afgevoerd worden in de klauwen van deze roofvogels. Het leven is al zwaar genoeg voor kleine vogels - ik heb het nog niet eens over katten gehad, die ze alleen voor de sport vangen, want honger hebben ze niet - maar door hun beschermende klimop te kappen wordt het wel heel erg oneerlijk voor ze. Ze staan niet voor niets op de Rode Lijst.

Nu slaapt wel al een gedeelte van de kolonie in een boom in mijn tuin (ongeveer twintig mussen, inclusief de jongen van deze zomer), maar ik heb niet genoeg slaapplekken voor de hele kolonie. Ik heb mijn tuin aangeboden, maar het is slechts een kleine binnentuin in het centrum van de stad. Tevens heb ik een aantal Hedera's gekocht en gepland, maar die zijn bij lange na niet groot genoeg en groeien niet snel genoeg om deze winter als vervanging te dienen; de andere klimop was vier verdiepingen hoog en zeker vier meter breed. ik kan geen honderden euro's uitgeven aan zoiets ontzettend groots, ik geef al veel geld uit aan voer. Ik hoop dus dat Eigen Haard nu over de brug komt en zoals het betaamt vervangende struiken/bomen gaat plaatsen.

De zomer loopt ten einde. Zeker tachtig mussen en hun kleintjes zijn dak- en thuisloos. Laten we dit nu zomaar gebeuren?

Stichting De Mus op internet: members.upc.nl/p.muller24

Voorjaarsfenologie 2011

Ellen de Bruin

Sinds vele jaren worden de vroegste voorjaarswaarnemingen verzameld. Nadat Jan van Blanken hierover jarenlang een artikel schreef voor in dit blad, doe ik dit in ieder geval dit jaar. Mocht iemand geïnteresseerd zijn deze taak voor de volgende jaren over te nemen, dan hoor ik dat graag. Daarbij is het wenselijk de huidige soortselectie en de methode van gemiddelde vroegste datum en bandbreedte te handhaven, zodat gegevens over de jaren heen vergelijkbaar blijven. Voor deze berekening verwijs ik naar het artikel Voorjaarsfenologie 2003 in De Gierzwaluw jg. 41 (4) p. 27-38. Ook staat er een korte uitleg op de website van de WWGA onder Waarnemingen > Fenologie.

Sinds een aantal jaren plaats ik een zgn. overall fenologielijst op de website, waarin van de geselecteerde soorten de eerste en tweede vroegste datum aller tijden wordt genoemd.

De meeste voorjaarswaarnemingen van 2011 zijn verkregen via waarneming.nl en het Amsterdams VogelNet. Door de hedendaagse digitale technieken is het gebruik van de papieren fenologielijst afgeschaft. Er is nog een enkeling die aan het eind van het voorjaar de fenologielijst digitaal mailt.

De gegevens van 2011 staan vermeld in de tabel. De berekende waarden ontving ik van Jan van Blanken, waarvoor dank.

Conclusie Van de soorten, waarvan een bandbreedte bekend is, arriveerden er in 2011 achttien vroeg. Er arriveerde geen enkele soort laat. Vroeg of laat wil zeggen dat de eerste waarnemingsdatum in 2011 buiten de bandbreedte (berekend tot en met 2010) valt. De volgende soorten arriveerden eerder dan verwacht: Bontbekplevier, Grutto, Koekoek, Gierzwaluw, alle zwaluwsoorten, Nachtegaal, Blauwborst, Gekraagde Roodstaart, Tapuit, Snor, Bosrietzanger, Kleine Karekiet, Braamsluiper, Grasmus, Zwartkop en Fluitier. Van twee soorten (Kleine Karekiet en Braamsluiper) zijn de eerste voorjaarsdata in 2011 de vroegste die tot nu toe in de regio zijn vastgesteld. Van Zomertortel zijn in 2011 geen waarnemingen bekend, van Grote Karekiet en Bonte Vliegenvanger slechts één. Van Zwarte Roodstaart, Tjiftjaf en Zwartkop worden alleen zangwaarnemingen meegenomen.

FOTO: RONALD VAN DIJK, schinkelbos, 23 mei 2011

De Gierzwaluw arriveerde vroeg dit jaar

Hieronder worden enkele soorten nader besproken.

Purperreiger De eerste in 2011 werd gezien in het Diempark op 2 april. Dit is een verbetering van de tweede vroegste datum van deze soort (was 11 april). De eerste vroegste datum blijft onveranderd: 31 maart (2008).

Bontbekplevier De tweede vroegste datum van 12 februari werd geëvenaard door een waarneming in Waterland. De vroegste datum van deze soort ooit in de regio is 6 februari (1998).

Grutto Ook van deze soort werd de tweede vroegste datum geëvenaard: 15 januari. De vroegste datum van Grutto is 13 januari (2008). De eerste – waarschijnlijk IJslandse – Grutto's van 2011 werden gezien op het Landje van Geijssel.

Nachtgaaal Van deze soort werd de tweede vroegste datum (8 april) geëvenaard door waarnemingen op maar liefst drie verschillende plekken. Van deze soort ligt de eerste vroegste datum maar één dag eerder (7 april 1967 en 1999).

Kleine Karekiet De datum van 7 april in het Flevopark is de vroegste ooit in de regio. "Alleen gehoord: kenmerkende serie van opgewonden korte knarsende tonen, enigszins verschillend in toonhoogte en lengte, maar verder weinig gevarieerd: karre karre kiet karre kiet etc. Niet gevolgd door een oplopende of afrondende frase, maar abrupt eindigend. Heel anders dan de Rietzangers (die ik deze week al vaker heb gehoord)", aldus de waarnemer. Ook de tweede vroegste datum werd verbeterd: 8 april, Gaasperzoom.

Braamsluiper Deze soort werd in 2011 voor het eerst waargenomen in ZuiderAmstel op 3 april en is daarmee de vroegste in de regio ooit.

In 2010 werd de tweede vroegste datum van Koekoek (7 april) geëvenaard

FOTO: FOTD: EDIAL DEKKER, DIEMERPARK 15 MEI 2011

Soort	Periode berekening gemiddelde en bandbreedte (n =)	Gemiddelde	Bandbreedte	1° en 2° datum 2011	Locatie	Waarnemer
Zomertaling	1960-2010 (50)	21-3	7/3-4/4	22/3 23/3	Landje van Geijssel Lutkemeerpolder	AJ,JvdB,TL,WS,WvdW JvB
Purperreiger				2/4 8/4	Diempark IJmeer	ED,MvL FvG
Lepelaar	1962-2010 (45)	8-3	9/2-4/4	12/2 13/2	Poppendamweeren Rijperweg	FV,WvdW JLK
Boomvalk	1960-2010 (51)	13-4	29/3-28/4	20/4 20/4 21/4 21/4	Oud-Zuid Uithoorn A'dam-Noord A'dam-ZO	TvL AJ NvdG HR
Kluut	1965-2010 (45)	16-3	23/2-6/4	11/3 11/3 12/3	Botshol Schiphol Kinsel	FvG WE IA,FvG
Kleine Plevier	1959-2010 (47)	1-4	13/3-20/4	18/3 20/3	Bovenkerkepolder Osdorper Binnenpolder	AJ JW
Bontbekplevier	1972-2010 (38)	3-3	21/2-13/3	12/2 25/2	Poppendamweeren Landje van Geijssel	FV,WvdW EdB,PT
Kemphaan				30/1 30/1 5/2	Marken Aandammergouw Landje van Geijssel	FvG FvG EdB,RivD
Grutto	1959-2010 (52)	20-2	8/2-4/3	15/1 15/2	Landje van Geijssel Polder IJdoorn	FvdL,FvG RBo
Groenpootruiter	1965-2010 (44)	11-4	26/3-27/4	6/4 9/4	Aandammergouw Kinseldam	FV FvG
Visdief	1957-2010 (54)	9-4	31/3-18/4	2/4 7/4 7/4	Muiderbrug Gouwzee De Poel, Monnickendam	VH NA MH
Zwarte Stern	1962-2010 (45)	27-4	16/4-8/5	22/4 24/4	IJburg Fort Botshol	LvdV KJ
Zomertortel	1959-2010 (52)	2-5	23/4-11/5			
Koekoek	1957-2010 (54)	21-4	15/4-29/4	10/4 10/4 15/4	Schinkelbos De Hoge Dijk De Kluut	CK WS PM
Gierzwaluw	1958-2010 (53)	19-4	12/4-26/4	10/4 16/4 16/4	Kadijken Jordaan Ijperveld	WvdW RN JvdW,OS
Oeverzwaluw	1960-2010 (46)	12-4	28/3-26/4	27/3 27/3 27/3 28/3	Aetsveldsche Polder Nesciobrug Schinkelbos Lutkemeerpolder	EdB MM CK JvB,RR
Boerenzwaluw	1955-2010 (55)	31-3	24/3-7/4	21/3 24/3 24/3	Diemberbos Vijfhoek Haven Ballast Landje van Geijssel	GV RBen EdB,TJ
Huiszwaluw	1959-2010 (52)	19-4	6/4-2/5	28/3 2/4	Lutkemeerpolder De Broekermeer	RR RV
Gele Kwikstaart	1957-2010 (52)	31-3	18/3-13/4	24/3 27/3	Amstelveen Westpoort	RRe KV
Nachtgaaal	1957-2010 (54)	16-4	11/4-21/4	8/4 8/4 8/4 10/4	Overdiempolder Buikslotermeerplein Geuzenbos Brettenzone	FvG SK CB MC
Blauwborst	1982-2010 (29)	23-3	14/3-1/4	13/3 15/3	Diempark Vijfhoek	RB,MvL,ED,JLK PT,MW

Soort	Periode berekening gemiddelde en bandbreedte (n =)	Gemiddelde	Bandbreedte	1 ^e en 2 ^e datum 2011	Locatie	Waarnemer
Zwarte Roodstaart	1962-2010 (45)	24-3	8/3-9/4	14/3 28/3	A'veense Poel Westpoort	RH KV
Gekraagde Roodstaart	1958-2010 (52)	16-4	4/4-28/4	3/4 6/4	Vijfhoek IJburg	JFY RB
Paapje	1965-2010 (39)	29-4	18/4-10/5	19/4 21/4	Science Park De Belmermeer	FR,ZH PB
Tapuit	1963-2010 (47)	10-4	28/3-23/4	26/3 1/4	Afrikahaven Geuzenbos	WP WP
Sprinkhaanzanger	1963-2010 (43)	16-4	5/4-27/4	7/4 8/4	Buikslotermeerpark Vijfhoek	RV AH,MH
Snor	1957-2010 (47)	14-4	6/4-22/4	3/4 4/4	Diemerpark Lutkemeerpolder	RB JvB
Spotvogel	1957-2010 (54)	7-5	1/5-13/5	7/5 8/5	Diemerpark Broekergouw	JT,MK EdB
Bosrietzanger	1957-2010 (53)	4-5	24/4-14/5	22/4 23/4	Diemerpark VTC Amstelglorie	WvdW MC
Grote Karekiet				25/5	Bosbaan	MMe
Kleine Karekiet	1957-2010 (54)	26-4	16/4-6/5	7/4 8/4	Flevopark Gaasperzoom	GM PhP
Rietzanger	1957-2010 (54)	9-4	29/3-20/4	29/3 1/4	Diemerpark Vijfhoek	HP,RA VH
Braamsluiper	1957-2010 (54)	20-4	13/4-27/4	3/4 10/4	ZuiderAmstel Recreatiegebied Houtrak	FW AP
Grasmus	1957-2010 (54)	22-4	15/4-29/4	9/4 10/4	Diemerpark Schinkelbos	NZ CK
Tuinfluit	1957-2010 (54)	21-4	15/4-27/4	16/4 16/4 16/4 17/4	Brettenzone Gaasperpark Aandamergouw Science Park	PT EV FV EV
Zwartkop	1960-2010 (50)	3-4	23/3-14/4	22/3 28/3 28/3 28/3	Oosterbegraafplaats A'dam-ZO Diemerpark Jac.P. Thijssepark	WvdW RBER FvG EB
Fluiter	1959-2010 (45)	2-5	24/4-10/5	21/4 25/4	Oosterpark Westgaarde	CR,GvD,RA,WvdW JvB
Tijftjaf	1960-2010 (51)	7-3	23/2-19/3	11/3 12/3 12/3 12/3	Schinkelbos Vijfhoek Gaasperpark Landje van Geijssel	EdB EdB,RivD,PT PhP WvdW
Fitis	1957-2010 (54)	26-3	18/3-3/4	23/3 25/3	Vijfhoek Overdiemerpolder	WvdW KB
Grauwe Vliegenvanger	1958-2010 (52)	4-5	24/4-14/5	7/5 14/5	Westgaarde Diemerpark	JvB RB,ED
Bonte Vliegenvanger	1961-2010 (47)	28-4	19/4-7/5	23/4	Westgaarde	JvB
Buidelmees				28/3 27/4	Middelpolder Polder IJdoorn	MC WS
Wielewaal	1957-2010 (51)	11-5	1/5-21/5	3/5 3/5 7/5	A'dam-ZO Gaasperplas ARK thv Nesciobrug	FdG EdB MM

Grasmus Voor deze soort werd zowel de eerste als de tweede vroegste datum geëvenaard: resp. 9 en 10 april, Diemerpark en Schinkelbos.

Buidelmees De eerste melding van deze soort was op 28 maart in de Middelpolder. Dit is een evenaring van de tweede vroegste datum.

Wielewaal De twee waarnemingen van 3 mei in resp. Amsterdam-Zuidoost en Gaasperplas betreffen mogelijk dezelfde vogel.

Gegevens 2010

Vorig jaar is geen artikel verschenen over de voorjaarsfenologie. Opvallende waarneming in 2010 was een Buidelmees op 8 maart in Westpoort, gemeld door Martin Melchers. Dit is de vroegste waarneming ooit in de regio.

De eerste vroegste datum van Oeverzwaluw (22 maart Vijfhoek) en de tweede vroegste datum van Koekoek (7 april Polder IJdoorn) werden in 2010 geëvenaard. Beide waarnemingen werden gedaan door Willem van der Waal, de Oeverzwaluw samen met Guus van Duin.

Gebruikte afkortingen

AH	Arjen Hotting	JLK	Jip Louwe Kooijmans	PM	Paul Marcus
AJ	Auke Jansen	JT	Jan Timmer	PT	Paul Tak
AP	Arno Piek	JvB	Jan van Blanken	RA	Ruud Altenburg
CB	Chris Braat	JvdB	Joop van den Brink	RB	Rob Baars
CK	Christian Kooij	JvdW	John van der Woude	RBen	Ruud Bennink
CR	Cees S. Roselaar	JW	Jeroen Walstra	RBer	Ron Berkhout
EB	Eric Brandes	KB	Karel Buitenkamp	RBo	Roeland Bom
ED	Edial Dekker	KJ	Kees Janmaat	RH	Rinus Hof
EdB	Ellen de Bruin	KV	Klaas Vledder	RivD	Ricardo van Dijk
EV	Els Velzing	LvdV	Lammert van der Veen	RN	Rob Nieuwenhuis
FdG	Fien de Graaf	MC	Martin Camphuijsen	RR	Rutger Rotscheid
FR	Frank Roos	MH	Maarten Hotting	RRe	René Reekers
FV	Frank Visbeen	MK	Michiel Kroon	RV	René Vos
FvdL	Ferry van der Lans	MM	Maarten Mooij	SK	Sanne Koolwijk
FvG	Frank van Groen	MMe	Martin Melchers	TJ	Tom Jeltjes
FW	Frank Warendorf	MvL	Merijn van Leeuwen	TL	Ton Lakeman
GM	Giovanni Massaro	MW	Matthieu Wolthuis	TvL	Theo van Lent
GV	Gerard T. Visser	NA	Niels Aagaard	VH	Vincent Hart
GvD	Guus van Duin	NvdG	Norbert van de Grint	WE	Who Ernst
HP	Hans Peterse	NZ	Nirk Zijlmans	WP	William Price
HR	Helen Rijkens	OS	Onno Steendam	WS	Will Schep
IA	Ivan Appel	PB	P. Boogaard	WvdW	Willem van der Waal
JFY	Jan Fekke Ybema	PhP	Philip Plenckers	ZH	Zainal Haberham